

DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2026-87-20>

УДК 339.9:658.14

УПРАВЛІННЯ РИЗИКАМИ ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВ В УМОВАХ ГЛОБАЛЬНОЇ ЕКОНОМІЧНОЇ НЕСТАБІЛЬНОСТІ

RISK MANAGEMENT OF FOREIGN ECONOMIC ACTIVITY OF ENTERPRISES UNDER CONDITIONS OF GLOBAL ECONOMIC INSTABILITY

Пархоменко Вікторія Вікторівна

кандидат економічних наук, доцент,

Національна академія статистики, обліку та аудиту

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-9321-4125>**Parkhomenko Viktoriya**

National Academy of Statistics, Accounting and Audit

У статті досліджено ризики зовнішньоекономічної діяльності підприємств в умовах глобальної економічної нестабільності та обґрунтовано основні інструменти управління ними. Метою статті є дослідження основних ризиків зовнішньоекономічної діяльності підприємств, аналіз впливу сучасних глобальних економічних процесів на формування ризикового середовища та узагальнення інструментів ризик-менеджменту. У роботі використано методи наукового узагальнення, класифікації, порівняльного та статистичного аналізу. Систематизовано основні групи ризиків зовнішньоекономічної діяльності, проаналізовано динаміку зовнішньої торгівлі України та визначено ключові інструменти управління ризиками. Практичне значення результатів полягає у можливості їх використання для підвищення ефективності систем ризик-менеджменту підприємств.

Ключові слова: зовнішньоекономічна діяльність, ризик-менеджмент, економічні ризики, міжнародна торгівля, глобальна економічна нестабільність, міжнародний бізнес, підприємство.

The growing uncertainty of the global economic environment, increasing geopolitical tensions, disruptions in international supply chains, and instability of financial markets significantly affect the conditions of foreign economic activity of enterprises. Under such circumstances, risk management becomes an essential component of ensuring the sustainability and competitiveness of enterprises engaged in international business activities. The aim of the article is to investigate the main risks of foreign economic activity of enterprises, analyze the influence of contemporary global economic processes on the formation of the risk environment, and systematize the instruments of risk management under conditions of global economic instability. The research is based on a systematic approach that combines methods of scientific generalization, comparative analysis, classification, and statistical analysis. The study examines theoretical approaches to the interpretation of economic risk and uncertainty, analyzes the structure of risks affecting foreign economic activity, and evaluates the impact of current economic and geopolitical challenges on international business operations. Statistical data on Ukraine's foreign trade dynamics are used to identify key trends and risk factors influencing enterprises operating in international markets. The results of the study demonstrate that the risk environment of foreign economic activity is characterized by a high level of complexity and interdependence of financial, commercial, logistical, political, and institutional risks. The analysis of Ukraine's foreign trade dynamics confirms the significant influence of global economic transformations and wartime challenges on export-import operations. The study systematizes the main groups of risks affecting enterprises engaged in foreign economic activity and proposes a generalized model of the risk management process. Particular attention is paid to the practical application of financial, organizational, and strategic risk management instruments, including hedging, insurance, diversification, contractual mechanisms, and logistics optimization. The practical significance of the research lies in the possibility of applying the proposed approaches and instruments to improve enterprise risk management systems, enhance adaptability to changes in the international economic environment, reduce the negative impact of external shocks, and increase the efficiency and sustainability of foreign economic activity.

Keywords: foreign economic activity, risk management, economic risks, international trade, global economic instability, international business, enterprises.

Постановка проблеми. Сучасний розвиток світової економіки характеризується високим рівнем динамічності, посиленням взаємозалежності національних економік та зростанням впливу глобальних ризиків на функціонування суб'єктів господарювання. Упродовж останнього десятиліття міжнародне економічне середовище зазнало суттєвих трансформацій під впливом пандемії COVID-19, геополітичних конфліктів, порушення глобальних логістичних ланцюгів постачання, енергетичної та продовольчої криз, а також посилення нестабільності на міжнародних фінансових ринках. Унаслідок цього діяльність підприємств, що здійснюють зовнішньоекономічну діяльність, відбувається в умовах підвищеної невизначеності та потребує застосування сучасних інструментів управління ризиками.

Для України проблема ефективного управління ризиками зовнішньоекономічної діяльності має особливе значення. Воєнна агресія Російської Федерації, зміна традиційних логістичних маршрутів, переорієнтація торговельних потоків на європейські ринки, коливання валютних курсів та нестабільність зовнішнього економічного середовища істотно впливають на результати діяльності українських підприємств. Водночас поглиблення інтеграції України до європейського економічного простору створює нові можливості для розвитку міжнародного співробітництва, що потребує підвищення ефективності систем управління ризиками.

За таких умов зростає потреба у дослідженні ризиків зовнішньоекономічної діяльності підприємств та обґрунтуванні сучасних підходів до їх мінімізації з метою забезпечення стабільності міжнародних операцій і підвищення конкурентоспроможності суб'єктів господарювання.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Теоретичні засади дослідження ризику були закладені у працях Ф. Найта, який одним із перших розмежував поняття ризику та невизначеності, довівши, що ризик піддається кількісному оцінюванню, тоді як невизначеність характеризується неможливістю достовірного прогнозування майбутніх подій [1]. Саме цей підхід став основою подальшого розвитку сучасних концепцій ризик-менеджменту.

У сучасних дослідженнях дедалі більше уваги приділяється впливу глобальних економічних процесів на формування ризикового середовища. Аналітичні матеріали Світового банку, OECD та UNCTAD свідчать про поси-

лення взаємозалежності фінансових, політичних, логістичних та інституційних ризиків унаслідок глобалізації світового господарства та трансформації міжнародних ланцюгів постачання [2-4]. Особливої актуальності ці питання набули після пандемії COVID-19 та загострення геополітичних конфліктів, які продемонстрували високу чутливість міжнародної економіки до зовнішніх шоків.

Значний внесок у розвиток теорії економічного ризику зробили українські науковці. Так, П. Коюда та О. Коюда розглядають економічний ризик як невід'ємну складову управлінської діяльності в умовах невизначеності та обмеженості інформації [5]. В. Дикань та І. Посохов акцентують увагу на необхідності застосування системного підходу до управління ризиками, який охоплює їх ідентифікацію, оцінювання, мінімізацію та постійний моніторинг [6]. С. Воробйова досліджує особливості функціонування підприємств в умовах воєнного стану та обґрунтовує необхідність адаптації традиційних інструментів ризик-менеджменту до нових умов господарювання [7]. На думку В. Балдинюка, ефективне управління ризиками є одним із ключових чинників забезпечення фінансової стійкості та конкурентоспроможності підприємств [8].

Окремий напрям сучасних досліджень пов'язаний із розробленням міжнародних стандартів управління ризиками. Зокрема, стандарт ISO 31000:2018 визначає ризик-менеджмент як безперервний процес, інтегрований у систему стратегічного управління організацією, а модель COSO Enterprise Risk Management орієнтує підприємства на врахування ризиків під час прийняття управлінських рішень та реалізації стратегічних цілей [9; 10]. Водночас у доповіді World Economic Forum «Global Risks Report 2025» серед найбільш вагомих глобальних ризиків визначено геополітичну нестабільність, фрагментацію міжнародної торгівлі, кіберзагрози та кліматичні виклики, які дедалі більше впливають на міжнародну економічну діяльність підприємств [11].

Питання управління ризиками у міжнародних економічних відносинах розглянуто також у роботі В. Пархоменко, де систематизовано сучасні методи ризик-менеджменту та визначено тенденції розвитку систем управління ризиками в умовах глобальної економічної нестабільності [12].

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми. Незважаючи на зна-

чну кількість наукових праць, присвячених проблемам економічного ризику та ризик-менеджменту, більшість досліджень зосереджена на окремих аспектах управління ризиками або окремих групах ризиків. Водночас сучасні умови функціонування міжнародної економіки характеризуються одночасним впливом фінансових, логістичних, політичних, інституційних та геополітичних чинників, що формують нову конфігурацію ризикового середовища для суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності. Недостатньо дослідженими залишаються питання комплексного управління ризиками зовнішньоекономічної діяльності підприємств в умовах воєнних викликів, фрагментації міжнародних ринків та трансформації глобальних ланцюгів постачання.

Формулювання цілей статті. Метою статті є дослідження основних ризиків зовнішньоекономічної діяльності підприємств, аналіз впливу сучасних глобальних економічних процесів на формування ризикового середовища та узагальнення сучасних інструментів управління ризиками в умовах глобальної економічної нестабільності.

Виклад основного матеріалу дослідження. Зовнішньоекономічна діяльність підприємств здійснюється в умовах підвищеної невизначеності, що зумовлено впливом значної кількості зовнішніх і внутрішніх чинників. На відміну від діяльності на внутрішньому ринку, міжнародні операції супроводжуються додатковими ризиками, пов'язаними зі зміною валютних курсів, митно-тарифного регулювання, політичною нестабільністю окремих країн, особливостями міжнародного правового середовища та функціонуванням глобальних логістичних систем.

У науковій літературі відсутній єдиний підхід до класифікації ризиків зовнішньоекономічної діяльності. Це пояснюється складністю та багатогранністю міжнародних економічних процесів, у межах яких окремі ризики можуть взаємодіяти між собою та посилювати негативний вплив один одного [6; 7]. Тому для ефективного управління ризиками важливим є їх системне групування за джерелами виникнення та характером впливу на результати діяльності підприємства (табл. 1).

Наведена класифікація демонструє, що ризикове середовище зовнішньоекономічної діяльності має комплексний характер. На практиці окремі групи ризиків рідко проявляються ізольовано. Наприклад, політичні рішення можуть впливати на умови міжнародної торгівлі, провокувати логістичні

ускладнення та спричиняти фінансові втрати суб'єктів господарювання. У свою чергу, коливання валютних курсів або зміна кон'юнктури світових ринків безпосередньо впливають на ефективність зовнішньоторговельних операцій та рівень конкурентоспроможності підприємств.

З огляду на це ризик-менеджмент у сфері зовнішньоекономічної діяльності не може обмежуватися реагуванням на окремі загрози. Підприємствам необхідно формувати комплексну систему управління ризиками, здатну враховувати взаємозв'язок економічних, політичних, фінансових та інституційних факторів.

Вплив глобальних економічних процесів на зовнішньоекономічну діяльність підприємств доцільно розглядати через аналіз динаміки зовнішньої торгівлі. Для України цей аспект має особливе значення, оскільки зовнішня торгівля залишається одним із ключових факторів економічного розвитку та інтеграції у світове господарство. Воєнні дії, зміна традиційних логістичних маршрутів, переорієнтація експорту на ринки країн Європейського Союзу та трансформація структури імпорту суттєво вплинули на показники міжнародної торгівлі. Узагальнені дані щодо динаміки зовнішньої торгівлі України у 2022–2025 рр. наведено в табл. 2.

Як свідчать наведені дані, у 2022–2023 рр. відбулося істотне скорочення обсягів експорту українських товарів, що було зумовлено порушенням традиційних логістичних маршрутів, зниженням виробничого потенціалу окремих галузей економіки та ускладненням транспортування продукції. Водночас уже у 2024 році спостерігаються ознаки поступового відновлення експортної активності, що стало можливим завдяки розвитку альтернативних логістичних маршрутів, адаптації бізнесу до нових умов господарювання та розширенню торговельно-економічної співпраці з країнами Європейського Союзу.

На відміну від експорту, імпорт товарів протягом аналізованого періоду демонстрував стійку тенденцію до зростання. Насамперед це пов'язано з потребами відновлення економіки, збільшенням закупівель енергоресурсів, техніки, обладнання та інших товарів, необхідних для забезпечення функціонування національної економіки в умовах воєнного стану.

Випереджальне зростання імпорту порівняно з темпами відновлення експорту призвело до суттєвого збільшення негативного сальдо торговельного балансу. Якщо у 2022 році його дефіцит становив близько

Таблиця 1

Класифікація ризиків зовнішньоекономічної діяльності підприємств

Група ризиків	Вид ризику	Характеристика	Можливий прояв у зовнішньоекономічній діяльності України
Фінансові ризики	Валютний ризик	Пов'язаний із коливанням валютних курсів, що впливають на результати міжнародних торговельних операцій	Коливання курсу гривні до долара США та євро, що змінює вартість експортних та імпорتنих контрактів
	Кредитний ризик	Виникає у разі невиконання або несвоєчасного виконання фінансових зобов'язань контрагентами	Неплатежі або затримки платежів за експортними контрактами іноземними партнерами
	Ризик ліквідності	Пов'язаний із недостатністю фінансових ресурсів для забезпечення зовнішньоекономічних операцій	Обмежений доступ підприємств до кредитних ресурсів для фінансування міжнародних контрактів
Комерційні ризики	Ризик невиконання контракту	Пов'язаний із порушенням умов контракту іноземними партнерами	Відмова контрагента від виконання контракту через зміну ринкових умов
	Ціновий ризик	Виникає внаслідок коливання світових цін на товари	Коливання світових цін на зерно, метал та іншу експортну продукцію України
	Ризик зміни попиту	Пов'язаний зі зміною кон'юнктури міжнародних ринків	Зниження попиту на українську металургійну продукцію на світових ринках
Логістичні ризики	Транспортний ризик	Пов'язаний із пошкодженням або втратою товару під час перевезення	Ускладнення морських перевезень через воєнні дії у Чорноморському регіоні
	Ризик затримки постачання	Виникає через порушення термінів доставки товарів	Затримки перевезень на прикордонних пунктах пропуску
	Ризик порушення ланцюгів постачання	Пов'язаний із перебоями у функціонуванні глобальних логістичних мереж	Перенаправлення експорту через альтернативні транспортні маршрути до країн ЄС
Політико-правові ризики	Законодавчий ризик	Пов'язаний зі змінами законодавства, що регулює міжнародну торгівлю	Зміни митних правил або торговельної політики окремих держав
	Митно-тарифний ризик	Виникає внаслідок введення митних тарифів або торговельних бар'єрів	Введення окремими країнами обмежень на імпорт української аграрної продукції
	Санкційний ризик	Пов'язаний із застосуванням міжнародних економічних санкцій	Обмеження торгівлі з країнами, на які поширюються санкційні режими
Інституційні ризики	Регуляторний ризик	Пов'язаний із державним регулюванням зовнішньоекономічної діяльності	Посилення валютного контролю або змін у системі ліцензування
	Адміністративний ризик	Виникає через бюрократичні бар'єри та складність процедур	Тривалі процедури митного оформлення товарів
	Правовий ризик	Пов'язаний із можливими правовими спорами між контрагентами	Судові спори щодо виконання міжнародних контрактів

Джерело: сформовано автором

Таблиця 2

Динаміка зовнішньої торгівлі України товарами у 2022–2025 рр.

Показник	2022	2023	2024	2025
Експорт товарів, млрд дол. США	44,1	36,2	41,0	40,3
Імпорт товарів, млрд дол. США	55,3	63,5	70,2	84,8
Зовнішньоторговельний оборот, млрд дол. США	99,4	99,7	111,2	125,1
Сальдо торговельного балансу, млрд дол. США	–11,2	–27,3	–29,2	–44,5

Джерело: сформовано автором за даними Державної служби статистики України та Міністерства економіки України [13; 14]

11 млрд дол. США, то у 2025 році дефіцит торговельного балансу перевищив 44 млрд дол. США. Така динаміка свідчить про поглиблення структурних дисбалансів у зовнішній торгівлі та посилення ризиків для суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності.

Додатковим джерелом невизначеності залишається висока волатильність світових товарних ринків. Коливання цін на енергоресурси, зернові культури та металургійну продукцію безпосередньо впливають на результати діяльності українських експортерів. Зміна кон'юнктури міжнародних ринків може сприяти як зростанню доходів підприємств, так і формувати додаткові фінансові втрати, підвищуючи рівень ризиковості зовнішньоекономічних операцій.

Отримані результати підтверджують, що сучасні глобальні економічні процеси та воєнні виклики суттєво впливають на умови здійснення зовнішньоекономічної діяльності українських підприємств. За таких умов особливого значення набуває формування комплексної системи управління ризиками, здатної забезпечити адаптацію суб'єктів господарювання до змін міжнародного економічного середовища та підвищити стійкість їх зовнішньоекономічної діяльності.

Зростання рівня невизначеності у світовій економіці, посилення геополітичної напруженості, нестабільність фінансових ринків і трансформація глобальних ланцюгів постачання зумовлюють необхідність удосконалення підходів до управління ризиками у сфері зовнішньоекономічної діяльності. За таких умов ризик-менеджмент перетворюється не лише на інструмент мінімізації можливих втрат, а й на важливий чинник забезпечення стійкості підприємств, їх адаптації до змін зовнішнього середовища та підтримання конкурентних позицій на міжнародних ринках.

У сучасній науковій літературі управління ризиками розглядається як безперервний

процес, що охоплює ідентифікацію ризиків, їх оцінювання, вибір заходів реагування та подальший моніторинг результатів прийнятих управлінських рішень [9; 10]. Водночас ефективність ризик-менеджменту значною мірою залежить від здатності підприємства враховувати специфіку міжнародних операцій, особливості функціонування глобальних ринків і вплив зовнішніх макроекономічних факторів.

З огляду на багатофакторний характер ризиків зовнішньоекономічної діяльності система управління ними повинна базуватися на послідовній реалізації взаємопов'язаних управлінських етапів – від своєчасного виявлення потенційних загроз до оцінювання ефективності заходів щодо їх мінімізації. Узагальнену модель процесу управління ризиками зовнішньоекономічної діяльності підприємства представлено на рис. 1.

Представлена на рис. 1 модель відображає послідовність основних етапів управління ризиками зовнішньоекономічної діяльності підприємства. Її практична цінність полягає у можливості інтеграції процесів виявлення, оцінювання та мінімізації ризиків у єдину систему управління. Водночас ефективність функціонування такої системи залежить не лише від своєчасної ідентифікації ризиків, а й від правильного вибору інструментів реагування на них. Саме тому невід'ємною складовою ризик-менеджменту є використання комплексу фінансових, організаційних і стратегічних інструментів, здатних забезпечити адаптацію підприємства до змін міжнародного економічного середовища.

Практика міжнародного бізнесу свідчить, що ефективно управління ризиками потребує використання комплексу взаємопов'язаних інструментів, які доцільно поділяти на фінансові, організаційні та стратегічні [9; 10]. Кожна із зазначених груп виконує власні функції у системі ризик-менеджменту та спрямована на зниження негативного впливу факто-

Рис. 1. Модель системи управління ризиками зовнішньоекономічної діяльності підприємства

Джерело: сформовано автором на основі [7; 9; 10]

рів зовнішнього середовища на результати зовнішньоекономічної діяльності підприємств.

До фінансових інструментів належать страхування ризиків та механізми хеджування, які забезпечують захист підприємств від можливих фінансових втрат. Організаційні та стратегічні інструменти орієнтовані насамперед на зменшення рівня невизначеності шляхом диверсифікації діяльності, удосконалення договірних відносин, підвищення якості управлінських рішень та розвитку адаптаційного потенціалу підприємства.

Вагоме місце у системі ризик-менеджменту посідають фінансові інструменти, зокрема валютні деривативи, які дають змогу мінімізувати наслідки коливань валютних курсів під час здійснення міжнародних операцій. Використання форвардних, ф'ючерсних та опціонних контрактів сприяє прогнозованості фінансових результатів та знижує рівень валютного ризику.

Не менш важливим інструментом є диверсифікація зовнішньоекономічної діяльності, яка передбачає розширення географії збуту, збільшення кількості контрагентів і викорис-

тання альтернативних логістичних маршрутів. У сучасних умовах саме диверсифікація дозволяє підприємствам зменшити залежність від окремих ринків, постачальників або транспортних коридорів, підвищуючи стійкість бізнесу до зовнішніх економічних і політичних шоків.

Систематизацію основних інструментів управління ризиками зовнішньоекономічної діяльності підприємств наведено в табл. 3.

Представлені в табл. 3 інструменти свідчать, що ефективно управління ризиками зовнішньоекономічної діяльності потребує комплексного підходу та поєднання різних методів впливу на ризикові фактори. Практика міжнародного бізнесу демонструє, що застосування лише одного інструменту не забезпечує належного рівня захисту, оскільки фінансові, логістичні, політичні та інституційні ризики мають різну природу виникнення та механізми прояву.

У сучасних умовах результативність системи ризик-менеджменту значною мірою визначається здатністю підприємства інтегрувати фінансові, організаційні та стратегічні інструменти в єдину систему управління.

Таблиця 3

Основні інструменти управління ризиками зовнішньоекономічної діяльності підприємств

Інструмент	Характеристика	Основні ризики, що знижуються
Хеджування валютних ризиків	Використання валютних форвардів, ф'ючерсів та опціонів для фіксації курсу валюти	Валютний ризик
Страховання зовнішньоторговельних операцій	Страховання експортних контрактів, транспортних операцій та фінансових ризиків	Комерційний, кредитний ризик
Диверсифікація ринків збуту	Розширення географії експорту та імпорту	Комерційний, ціновий ризик
Диверсифікація постачальників	Зменшення залежності від одного постачальника або партнера	Логістичний ризик
Використання міжнародних контрактних механізмів	Застосування акредитивів, банківських гарантій, факторингу	Ризик неплатежу
Логістична оптимізація	Використання альтернативних транспортних маршрутів та логістичних схем	Транспортний ризик

Джерело: сформовано автором

Такий підхід сприяє підвищенню адаптивності суб'єктів господарювання до змін зовнішнього середовища, зниженню негативного впливу кризових явищ та забезпеченню стабільності зовнішньоекономічної діяльності.

Висновки. Проведене дослідження підтвердило, що в умовах глобальної економічної нестабільності ефективне управління ризиками стає одним із ключових чинників забезпечення стійкості зовнішньоекономічної діяльності підприємств. Глобалізаційні процеси, геополітичні конфлікти, трансформація міжнародних логістичних ланцюгів та підвищена волатильність фінансових ринків формують складне ризикове середовище, яке потребує застосування сучасних підходів до ризик-менеджменту.

Узагальнення наукових підходів до дослідження економічного ризику дало змогу систематизувати основні групи ризиків зовнішньоекономічної діяльності підприємств та визначити особливості їх впливу на результати міжнародних операцій. Встановлено, що найбільший вплив на діяльність суб'єктів господарювання здійснюють фінансові, комерційні, логістичні, політико-правові та інституційні ризики, які в сучасних умовах мають тенденцію до взаємного посилення.

Аналіз показників зовнішньої торгівлі України засвідчив суттєвий вплив глобальних економічних процесів і воєнних чинників на структуру та масштаби міжнародної торгівлі. Поступове відновлення експорту супроводжується випереджальним зростанням імпорту та збільшенням дефіциту торговельного балансу, що підвищує рівень невизначеності та створює додаткові ризики для підприємств, які здійснюють зовнішньоекономічну діяльність.

Дослідження показало, що результативне управління ризиками потребує комплексного використання фінансових, організаційних і стратегічних інструментів. До найбільш ефективних інструментів належать хеджування валютних ризиків, страхування зовнішньоторговельних операцій, диверсифікація ринків збуту та постачальників, удосконалення контрактних механізмів і оптимізація логістичних процесів.

Практична цінність системного підходу до управління ризиками полягає у можливості підвищення стійкості підприємств до зовнішніх економічних шоків, забезпечення стабільності міжнародних операцій та створення передумов для довгострокового розвитку зовнішньоекономічної діяльності в умовах мінливого міжнародного середовища.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Knight F. H. *Risk, Uncertainty and Profit*. Boston : Houghton Mifflin, 1921.
2. World Bank. *Global Economic Prospects*. Washington, DC : World Bank, 2024. URL: <https://www.worldbank.org> (дата звернення: 10.04.2026).

3. OECD. *Economic Outlook*. Paris : OECD Publishing, 2023. URL: <https://www.oecd.org> (дата звернення: 10.04.2026).
4. UNCTAD. *Trade and Development Report 2023*. Geneva : United Nations, 2023. URL: <https://unctad.org> (дата звернення: 10.04.2026).
5. Коюда П. М., Коюда О. П. *Економічний ризик: сутність, класифікація та методи оцінювання*. Харків : ХНЕУ, 2019. 220 с.
6. Дикань В. Л., Посохов І. М. *Управління ризиками підприємства : навч. посіб.* Харків : УкрДУЗТ, 2020. 180 с.
7. Воробйова С. В. Ризики підприємств в умовах воєнного стану. *Економіка України*. 2023. № 5. С. 67–74.
8. Балдинюк В. В. Ризик-менеджмент у системі управління підприємством. *Економічний простір*. 2022. № 178. С. 112–118.
9. ISO 31000:2018. *Risk Management – Guidelines*. Geneva : International Organization for Standardization, 2018.
10. COSO. *Enterprise Risk Management: Integrating with Strategy and Performance*. New York : Committee of Sponsoring Organizations of the Treadway Commission, 2017.
11. World Economic Forum. *Global Risks Report 2025*. Geneva : World Economic Forum, 2025.
12. Пархоменко В. В. Методи управління ризиками у міжнародних економічних відносинах: теоретичні підходи та сучасні тенденції. *SWorldJournal*. 2025. № 3 (33-03). С. 56–70. DOI: <https://doi.org/10.30888/2663-5712.2025-33-03-043>.
13. Державна служба статистики України. Зовнішня торгівля України. URL: <https://www.ukrstat.gov.ua> (дата звернення: 10.04.2026).
14. Міністерство економіки України. Аналітичні матеріали щодо зовнішньої торгівлі. URL: <https://www.me.gov.ua> (дата звернення: 10.04.2026).

REFERENCES:

1. Knight F. H. (1921) *Risk, Uncertainty and Profit*. Boston: Houghton Mifflin.
2. World Bank (2024) *Global Economic Prospects*. Washington, DC: World Bank. Available at: <https://www.worldbank.org> (accessed April 10, 2026).
3. OECD (2023) *Economic Outlook*. Paris: OECD Publishing. Available at: <https://www.oecd.org> (accessed April 10, 2026).
4. UNCTAD (2023) *Trade and Development Report 2023*. Geneva: United Nations. Available at: <https://unctad.org> (accessed April 10, 2026).
5. Koiuda P. M., Koiuda O. P. (2019) *Ekonomichnyi ryzyk: sutnist, klasyfikatsiia ta metody otsiniuvannia* [Economic risk: essence, classification and assessment methods]. Kharkiv: KhNEU. 220 p. (in Ukrainian)
6. Dykan V. L., Posokhov I. M. (2020) *Upravlinnia ryzykamy pidpriemstva* [Enterprise risk management]. Navchalnyi posibnyk [Textbook]. Kharkiv: UkrDUZT. 180 p. (in Ukrainian)
7. Vorobiova S. V. (2023) *Ryzyky pidpriemstv v umovakh voiennoho stanu* [Risks of enterprises under martial law]. *Ekonomika Ukrainy – Economy of Ukraine*, no. 5, pp. 67–74. (in Ukrainian)
8. Baldyniuk V. V. (2022) *Ryzyk-menedzhment u systemi upravlinnia pidpriemstvom* [Risk management in enterprise management system]. *Ekonomichnyi prostir – Economic Space*, no. 178, pp. 112–118. (in Ukrainian)
9. International Organization for Standardization (2018) *ISO 31000:2018 Risk Management – Guidelines*. Geneva: International Organization for Standardization.
10. Committee of Sponsoring Organizations of the Treadway Commission (2017) *Enterprise Risk Management: Integrating with Strategy and Performance*. New York: Committee of Sponsoring Organizations of the Treadway Commission.
11. World Economic Forum (2025) *Global Risks Report 2025*. Geneva: World Economic Forum.
12. Parkhomenko V. V. (2025) *Metody upravlinnia ryzykamy u mizhnarodnykh ekonomichnykh vidnosynakh: teoretychni pidkhody ta suchasni tendentsii* [Methods of risk management in international economic relations: theoretical approaches and modern trends]. *SWorldJournal*, vol. 3(33-03), pp. 56–70. DOI: <https://doi.org/10.30888/2663-5712.2025-33-03-043>. (in Ukrainian)
13. Derzhavna sluzhba statystyky Ukrainy [State Statistics Service of Ukraine]. Available at: <https://www.ukrstat.gov.ua> (accessed April 10, 2026).
14. Ministerstvo ekonomiky Ukrainy [Ministry of Economy of Ukraine]. Available at: <https://www.me.gov.ua> (accessed April 10, 2026).

Дата надходження статті: 17.06.2026
Дата прийняття статті до публікації: 15.07.2026
Дата публікації статті: 24.07.2026